

Inwoners vergroenen buurt met “tweedekans” bomen

Meer Bomen Nu is partner van de campagne ‘Plant je Mee’. In de maanden Oktober en November roepen we inwoners op om bomen en struiken *juist* in het najaar aan te planten. Dit is beter voor het plantgoed. Meer Bomen Nu redt plantmateriaal uit de buurt dat anders gemaaid zou worden of anderszijds zou verdwijnen. Dat doen we samen met inwoners tijdens de wintermaanden. Deze bomen en struiken kunnen gratis door inwoners worden meegenomen. Een verplant-dag is een leerzame actie, waarmee we ook de angst voor bomen hopen weg te nemen, omdat bewoners op zulke dagen ook meer leren over bomen.

Programma voor gemeenten

In gemeenten die meedoen aan het programma organiseert Meer Bomen Nu 4 bomen-red acties (oogstdagen), 2 uitdeeldagen waarvan er één met Steenbreek, een feestelijke verdeeldag van de bomen en struiken, en educatieve workshops over het vergroenen van je eigen buurt met tweedekans planten. **Een oogstdag levert al snel 500-1500 zaailingen op.** Veel zaailingen die wij oogsten zijn te snoeien en kunnen daarom in een achtertuin worden geplaat, voorbeelden hiervan zijn een Spaanse Aak en vrijwel alle wilgensoorten. We werken ook met struiken en stekken die goed in een achtertuin kunnen, denk bijvoorbeeld aan de Vlier. Het aantal uitgedeelde zaailingen zal tevens exponentieel omhoog kunnen gaan wanneer Meer Bomen Nu samen met groenbeheer op zoek kan gaan naar wat voor gerooid, gesnoeid en geknot plantmateriaal tijdens regulier groenbeheer kan worden gebruikt voor herplant.

Steenbreek neemt een deel van de communicatie van deze campagne op zich, naast het aantrekken van vrijwilligers om te helpen bij het oogsten en het promoten van de campagne. Daaronder valt ook het communiceren over **het belang van bomen planten in een tuin, angst wegnemen voor het planten van bomen in de achtertuin en het belang van verplanten tijdens het bomenseizoen (nov t/m mrt).**

Aanmelden & kosten

Aanmelden kan vanaf nu! Er worden 4 dagen georganiseerd i.s.m. uw groenbeheer afdeling om kansarme boompjes te redden, 2 uitdeeldagen, en 2 educatieve dagen voor uw inwoners om te participeren in het programma. Afhankelijk van de gekozen locaties levert dit normaliter tussen de 5000 en 10.000 jonge boompjes en struiken op voor uw inwoners. Voor 2 educatieve Evenementen over circulair groenbeheer voor ambtenarij, groenbeheer en publiek, communitybuilding, planning & coördinatie, eventorganisatie (4 oogstevenementen en 2 uitdeelevenementen), communicatie, materiaal en bomenplanner komen de kosten gemiddeld uit op **€15.200,- excl BTW**. *Bekijk hieronder het stappenplan. Voor aanmelden en vragen, neem contact op via 06 46 16 98 27 of info@meerbomen.nu*

Stappenplan: in elke gemeente tweede-kans boompjes

Meer Bomen Nu werkt samen met het groenbeheer en uw gemeente om bomen en struiken een tweede kans te geven. Dit betekent dat we circulair groenbeheer laten landen in de organisatie, samen een verplant-agenda maken, en werken aan een circulair groennetwerk in de gemeente!

1. Circulair groenbeheer laten landen in de organisatie

Het aantal oogstlocaties en vrijwilligers zijn de twee grootste factoren in het laten slagen en opschalen van de Meer Bomen Nu campagne. Dit betekent dat beleidsmedewerkers, en groenbeheerders de kansen moeten (leren) zien, niet alleen in de plant-mogelijkheden maar ook in de oogstmogelijkheden.

We starten ruim op tijd met een presentatie in gemeente-brede groenbeheeroverleg. We lopen door de methode heen, en indien nodig schouwen we samen locaties of ze geschikt zijn.

Wanneer wordt er waar gemaaid en welke zaailingen staan daar? Zijn er plekken waar je minder kan maaien, en eventueel te verwijderen zaailingen kan uitsteken? Zijn er knotploegen of andere snoeiwerkzaamheden waar bruikbare stekken en slieten uitkomen die je kan hergebruiken? De oogstlocaties melden we in het **Bomenplanner systeem**, met alle praktische en logistieke informatie van deze locatie. De betreffende groenbeheerder kan, indien gewenst, ook in dit systeem.

2. Verplant-evenementen organiseren

In september/oktober komt men elk seizoen tot een verplantagenda. Dit zijn de publieke **verplantdagen met vrijwilligers**, én eventueel de rooi- en knotwerkzaamheden van de gemeente of andere vrijwilligersgroepen waarvan de opbrengst kan worden ingezet voor herbepanting. Deze zetten we in de Bomenplanner, waar vrijwilligers zich vervolgens kunnen inschrijven op de publieke verplantdagen. Deze vinden plaats van **november tot eind februari/begin maart, wanneer de bomen in rust zijn**.

Een gemiddelde oogstdag met tussen de 5-10 vrijwilligers levert gemiddeld **500 zaailingen** op. Elk groep wisselt met inzet, blijft langer of korter vanwege het weer, zand gaat sneller dan klei, en ook de groeps grootte zijn allemaal variabelen van hoeveel één oogstdag oplevert. De kleinste oogstdag levert zo'n 300 zaailingen op, terwijl het record op 12.000 zaailingen op één dag staat.

Elk seizoen vindt er minimaal één uitdeeldag plaats vanuit een **lokale bomenhub**. In afwezigheid van een bomenhub is er ook een enkele keer vanuit een aanhangwagen op het centrale plein in de gemeente uitgedeeld. Inwoners kunnen op deze dagen gratis, inheems en circulair plantgoed ophalen.

Ook kan de gemeente locaties aandragen om in de openbare ruimte de zaailingen aan te planten. Zo planten we al een nieuw parkperkje, berm en tiny forests aan.

3. Het bouwen van een vaste verplant-ploeg en circulair groennetwerk

Om het initiatief tot een succes te maken heb je de stakeholders van de stad nodig én de omgeving. Dit betekent een stabiele groep van vrijwilligers en medewerkers die het project in goede banen leiden, en zorgen voor afdoende oogst- hub- en plantlocaties en vrijwilligers.

Dit betekent een nauwe samenwerking met groenbeheer maar ook de communicatieafdeling van de gemeente. Samen vertellen we **het verhaal van tweedekans bomen** en circulair groenbeheer, en roepen we inwoners op een actieve rol te spelen in de verplantagenda.

We leggen de verbinding met andere groengroepen zoals Natuur en Milieu Federaties, IVN, Operatie Steenbreek, Struikroven en andere groenorganisaties kunnen goede stakeholders zijn om het circulaire groennetwerk uit te breiden.

Monitoring en risico's

De Bomenplanner is een onlinesysteem waar alle oogst- hub- en plant-locaties in staan, alsmede de vrijwilligers. Hiermee worden alle evenementen georganiseerd en er wordt bijgehouden welke bomen waarnaartoe gaan. Zodoende kunnen we ook de eigenaren van de oogst- en plantlocaties bevragen in de zomerperiode hoe het met de zaailingen gaat, en een overlevingspercentage berekenen. Tot nu toe valt dit uit tussen de **70% en 85%**. Ook kunnen we hieruit vanaf eind 2024 een soortenoverzicht genereren. We stellen voor om na elk winterseizoen bij elkaar te komen om te evalueren en de verbeterpunten te bespreken.

De **risico factoren** van het slagen van de actie zijn: niet op tijd genoeg oogstlocaties vinden, en onvoldoende vrijwilligers op de oogst, uitdeel en plantdagen. Beide risico's zijn te minimaliseren door op tijd te beginnen met inventarisatie, en door het aanspreken de netwerken in de gemeente.

Een ander risico is tegenvallende variëteit aan bomen en struiken. De natuur levert niet op vraag, zodoende kunnen we alleen meenemen wat daadwerkelijk overdadig is, we laten altijd de mooiste zaailing staan en nemen alleen degene mee die sowieso geen tot weinig kans hebben tot overleven. Dit is **elk seizoen anders**; waarbij er vrijwel altijd overschot is van pionier soorten, zullen de andere soorten sterk afhankelijk zijn van welke locaties kunnen worden bezocht. Dit is kort van tevoren in te schatten, maar niet aan te passen. Een aantal gemeenten kiezen er daarom voor om soorten zoals **linde, walnoot of fruitbomen** extra aan te schaffen voor een diverse mix, let wel: dit is momenteel niet meegenomen in de begroting.

De Gemeente kan een aantal dingen doen om de campagne tot een succes te maken:

- De afdeling groenbeheer kan met ons samenwerken met het identificeren van oogst- en plantlocaties. De afdeling groenbeheer kan tevens inventariseren welke knot- en rooiwerkzaamheden oogst opleveren, wat naar bomenhubs gebracht kan worden i.p.v. afgevoerd.
- Samen met de Wethouder het oogst- en plantseizoen te openen.
- Het vroegtijdig inventariseren van de plantlocaties en de wensen hieromtrent, zodat we dit meenemen in de selectie van oogstlocaties en het logistieke plan.
- Ons in contact brengen met groene stakeholders in de gemeente die mogelijk een rol willen en kunnen spelen in het circulair groennetwerk.
- Samen met ons te communiceren over de verplant-agenda elke winter.
- De grond vrezes op de plant plekken, zodat zaailingen en stekken alle kans krijgen zich te ontwikkelen. Waar nodig, trekken we een geul op de plantplek zodat we de geselecteerde zaailingen voor de plantdag daar nog in kunnen kuilen.

Meer Bomen Nu neemt de bijdrage van de gemeente op in de website en media-uitingen.

Over Meer Bomen Nu: circulair bosbeheer

Meer Bomen Nu is een landelijke burgerbeweging die zich inzet om elk boompje dat ontkiemt tot wasdom te laten komen. Elke boom maakt jaarlijks zaailingen, de meeste hiervan overleven het niet. Velen komen op, op een plek waar ze niet groot kunnen of mogen worden, bijvoorbeeld op een heide of veenmoeras. Bij het herstel van deze ecosystemen worden duizenden zaailingen gerooid. Ook bij regulier groenbeheer worden duizenden zaailingen weggemaaid, bijvoorbeeld één meter van het wandelpad, of om open plekken te creëren. Deze zaailingen zijn een bron van **duurzaam, circulair en veelal inheems plantgoed**.

Het hergebruiken van zaailingen heeft vele voordelen. Waar deze boompjes nu veelal worden gezien als afval of overschot, en gemaaid, versnipperd of verbrand worden, zien wij ze als kans. Deze zaailingen zijn groot geworden zonder hulp van enige toegevoegde grondstoffen: geen extra land, geen (kunst)mest, geen gewasbeschermingsmiddelen. Elk boompje wat je daarmee verplant is **direct klimaatwinst**. Het weghalen van zaailingen die op de verkeerde plek staan versterkt tevens de **biodiversiteit** van de oogstplek: er komt meer ruimte van andere soorten die er (beter) passen. Maar ook op de plantplek, daar vormen zij de start van een nieuw ecosysteem. Deze bomen en struiken zijn een perfecte aanvulling op plantmateriaal van de (biologische) kweker (je oogst in de praktijk immers niet alle soorten die je zou willen). Door de inzet van inmiddels 22.000 deelnemers in het online *Bomenplanner* systeem –het vraag en aanbod systeem van tweedekans bomen (database)– zijn er al **2 miljoen bomen en struiken verplant**.

Meer Bomen Nu werkt decentraal, grassroots en zet de gemeenschap centraal.

Plantlocaties krijgen via de online *Bomenvinder* – die ook dit jaar (2024) weer een update krijgt – advies over hoe en welke soorten te planten op basis van hun omgevingskenmerken. Wij raden echter altijd aan om iets dichter op elkaar te planten, om sneller een micro-klimaat te creëren en om rekening te houden met uitval (tussen de 1-3 zaailingen per m2 afhankelijk van de plantstructuur). Het uiteindelijke doel is dat **circulair groenbeheer de norm** wordt.

Waardoor er extra handen en betrokkenheid is bij burgers voor natuurbeheer en zodoende elke boer, burger en groen initiatief toegang heeft tot gratis tweedekans bomen. Een win-win!

De methode is onbeperkt **schaalbaar**. Elke boom maakt namelijk elk jaar zaailingen én de bomen die geplant worden zijn over 10 jaar weer volwassen en zullen ook weer zaailingen aanmaken. Hiervan zullen niet alle boompjes volwassen kunnen worden op de huidige locatie. Deze plantlocaties variëren van tuinen, tot tiny-house initiatieven, tot heggen en hagen bij boeren, voedselbossen en particuliere initiatieven, tot startende bossen op voorheen kale weilanden van particuliere eigenaren en nog veel meer. Op den duur wordt elke plantlocatie ook weer een oogstlocatie.

De methode bespaart kosten. We werken met wat de natuur ons gratis geeft. De zaailingen delen wij gratis uit aan iedereen die wil verplanten.

Vragen? Neem contact op via 06 46 16 98 27 | info@meerbomen.nu